

Projekt

z dnia 17 grudnia 2018 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR II/.../18
RADY MIEJSKIEJ W SOBÓTCE**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka na rok 2019

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432) oraz art. 10 ust. 1,3,4 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.)

**Rada Miejska w Sobótce
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Sobótka na rok 2019, stanowiący** załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sobótka.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XL/313/17 Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Miasta i Gminy Sobótka na rok 2018.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sobótce

Hanna Piwowska

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 dla Miasta i Gminy Sobótka

WSTĘP

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. W języku potocznym termin „uzależnienie” jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań, np. gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. uzależnień behawioralnych.

Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychoaktywnych albo środków zastępczych, w wyniku, czego może powstać lub powstało uzależnienie. Narkomania jest zwykle wynikiem wielorakiego zażywania środka uzależniającego, jedynie wyjątkowo, np. przy zażyciu kokainy czy heroiny rozwija się po jednorazowej dawce.

Podstawą prawną działań związanych z zapobieganiem narkomanii w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. u z 2017 r., poz. 783 ze zm.). Akt ten stanowi, iż zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie. Zgodnie z art. 10 ust. 1 przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i jest realizowane w postaci gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, uchwalanych corocznie przez rady gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania narkotyków, jak również innych środków psychoaktywnych. Ponadto Program też jest ściśle powiązany z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Sobótka na rok 2019, a kierunki działań w nim zawarte są zgodne z Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii.

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 dla Gminy Sobótka został przygotowany w oparciu o:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020;
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Sobótka na lata 2019 – 2023;

- Diagnozę problemów społecznych przeprowadzoną w 2018 roku na terenie Miasta i Gminy Sobótka

- Raport z ogólnopolskich badań ESPAD 2015

I. DIAGNOZA PROBLEMU

W zakresie przeciwdziałania narkomanii Gmina Sobótka prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą skierowaną do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz edukację publiczną skierowaną do przedstawicieli różnych zawodów, instytucji, a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Z dostępnych danych uzyskanych od podmiotów realizujących na terenie gminy Sobótka działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynika, iż:

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobótce korzysta 2 osoby, które są uzależnione od narkotyków, w tym: 1 przebywa na terapii metadonowej (kontrolowanej). Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły w 2018 roku 2 wnioski o podjęcie interwencji w sprawie osoby uzależnionej od środków psychoaktywnych.

W 2018 roku przeprowadzono Diagnozę Problemów Społecznych w Gminie Sobótka. Badanie przeprowadzono na grupie badawczej: 350 uczniów, 100 dorosłych mieszkańców gminy oraz 21 sprzedawców alkoholu.

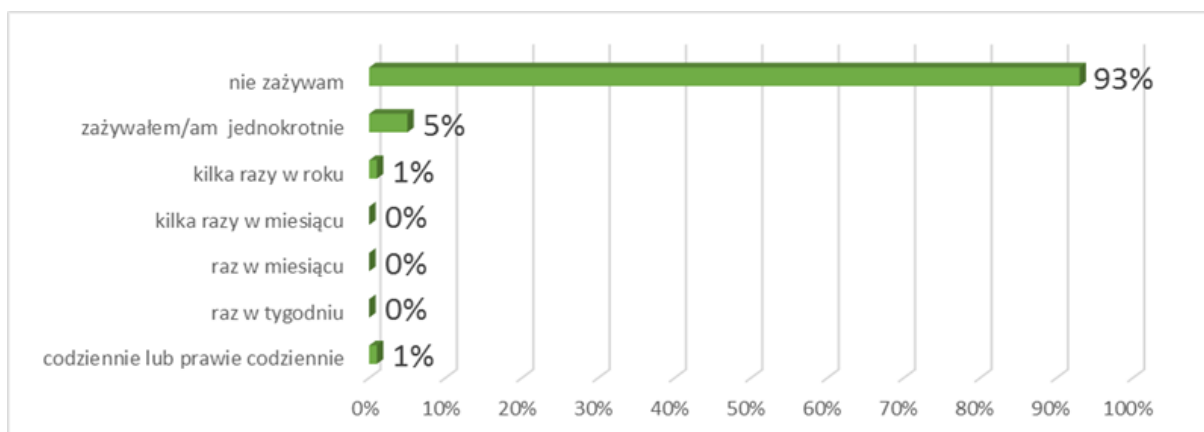
Poniżej przedstawię wyniki dotyczące problemów z uzależnieniem od narkotyków.

1) Problem z uzależnieniem od narkotyków z perspektywy dorosłych osób.

Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu było oszacowanie skali zjawiska w Gminie Sobótka oraz sprawdzenie stanu wiedzy społeczności dotyczącej zjawiska.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, do kontaktu z narkotykami przyznało się 7% ankietowanych, w tym 5% osób zażywało je jednokrotnie, 1% mieszkańców sięga po narkotyki kilka razy w roku oraz również 1% badanych zażywa narkotyki codziennie lub prawie codziennie.

Wyk.1. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

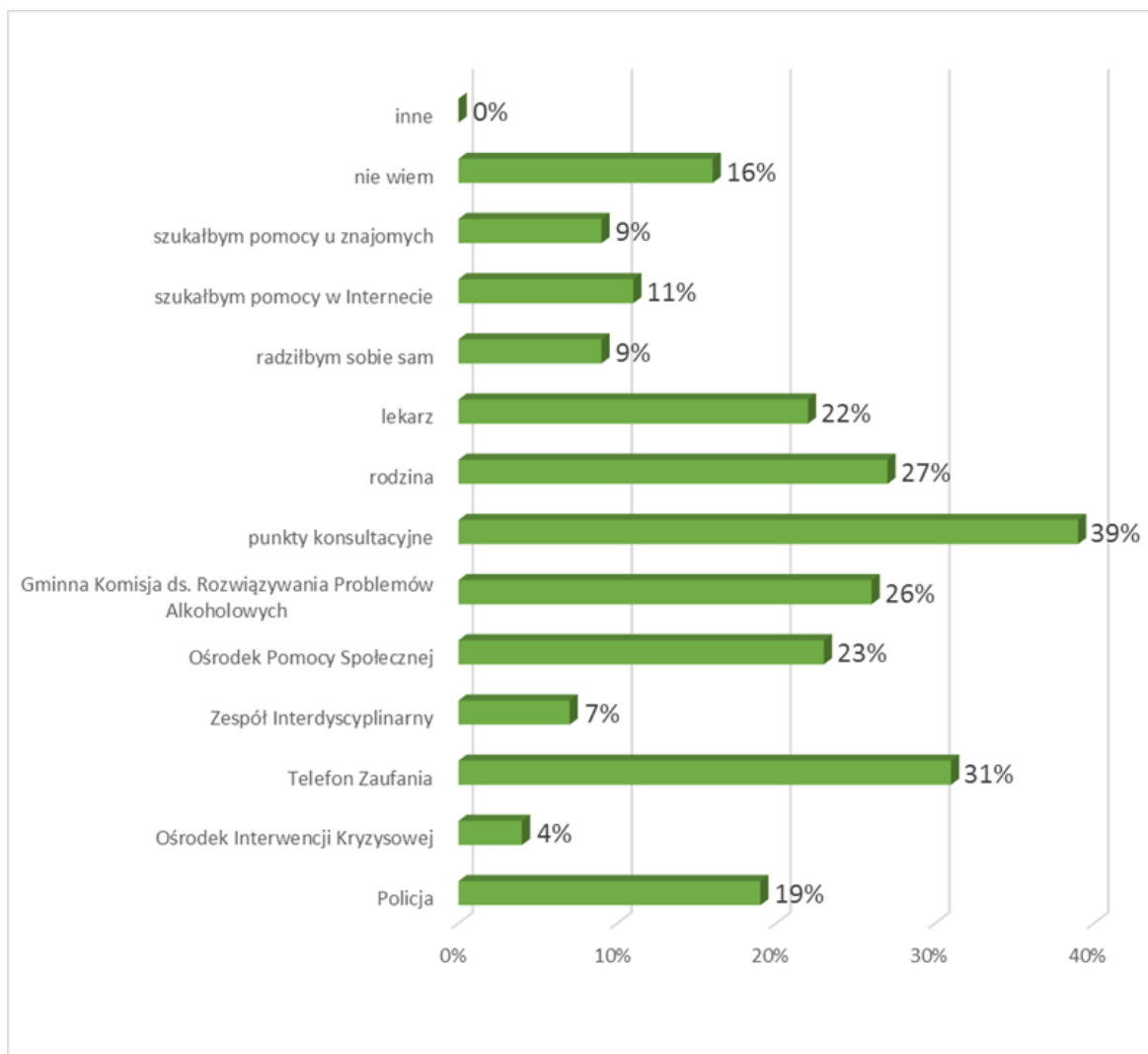
Do kontaktu z środkami psychoaktywnymi przyznało się 10% mężczyzn i 5% kobiet. Mężczyźni zażywali te środki: jednokrotnie (8%) oraz kilka razy w roku (3%). Kobiety natomiast sięgały po nie: jednokrotnie (3%) oraz codziennie i prawie codziennie (2%). Dane te pokazują, iż problem z nadużywaniem środków psychoaktywnych mają częściej kobiety niż mężczyźni.

W dalszej kolejności poproszono mieszkańców o wskazanie instytucji, w której można uzyskać pomoc. W opinii większości mieszkańców w przypadku problemów można uzyskać pomoc w Punktach Konsultacyjnych – taką odpowiedź wskazało 39% osób. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazywali na: telefon zaufania (31%), rodzinę (27%), Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

(26%), Ośrodek Pomocy Społecznej (23%), lekarza (22%), Policję (19%), Zespół Interdyscyplinarny (7%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (4%). 9% osób szukałoby pomocy u znajomych.

Niepokojący jest fakt, iż 9% mieszkańców przyznało, że próbowaloby radzić sobie samodzielnie, zaś 11% osób szukałoby pomocy w Internecie.

Wyk.2 . Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień?

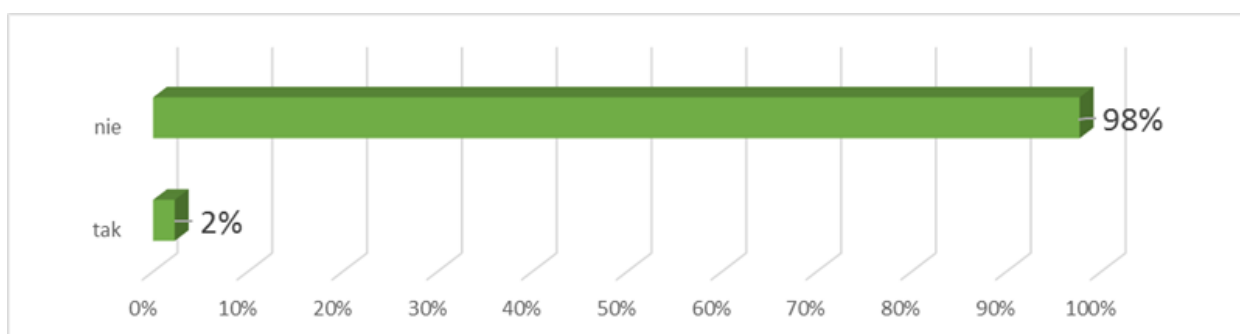

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

2) Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

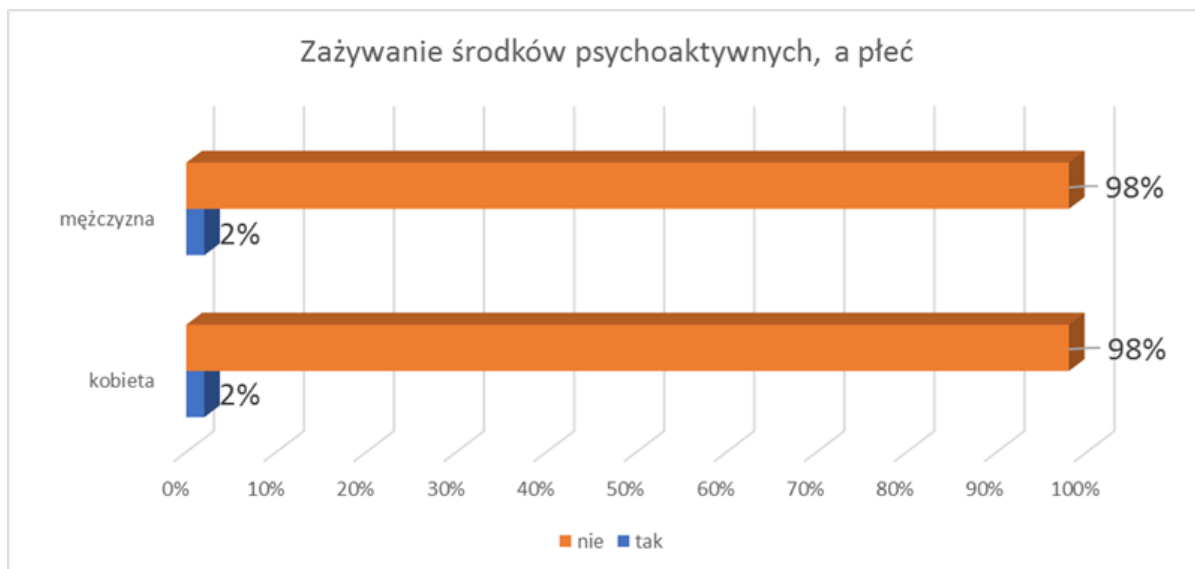
Do zażywania środków psychoaktywnych przyznało się 2% uczniów.

Wyk.3. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Do kontaktu z środkami psychoaktywnymi przyznała się taka sama ilość chłopców i dziewczynek, tj. po 2% osób z każdej grupy.

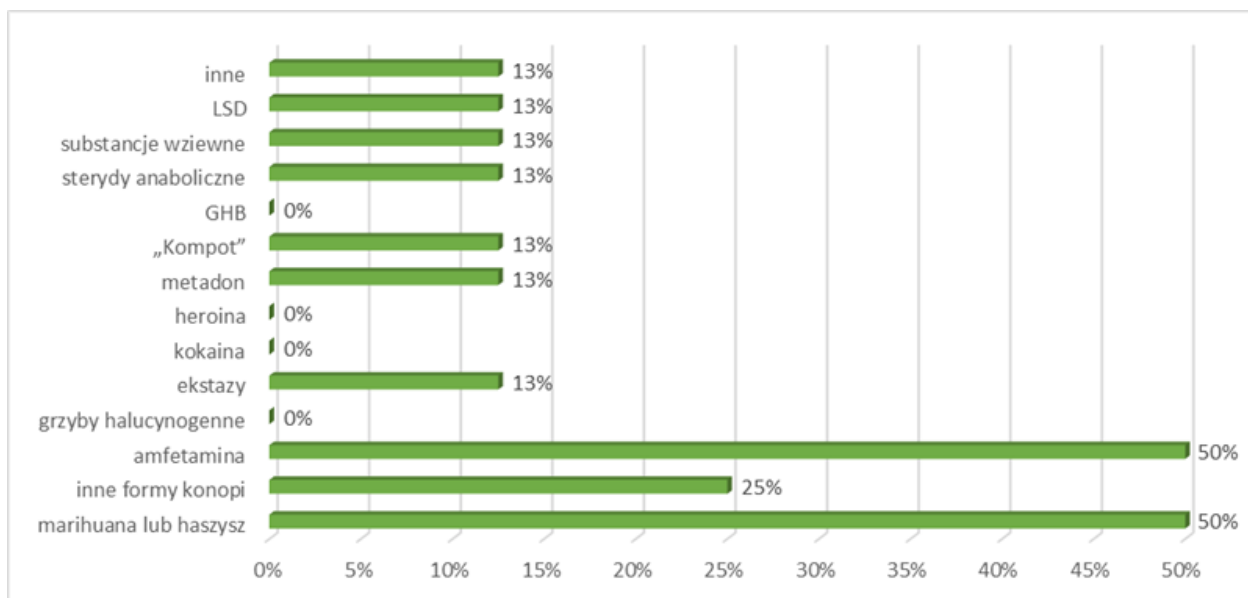
Wyk.4. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne? – w podziale na płeć

Uczniowie, którzy sięgnęli po środki psychoaktywne, pierwszy raz zażywali je w wieku 11 – 13 lat (75%) oraz w wieku 14 – 16 lat (13%) i w wieku 17 i więcej lat (13%).

Uczniowie, którzy zażywali środki psychoaktywne sięgali po: marihuanę lub haszysz (50%), amfetaminę (50%), inne formy konopi (25%), ekstazy (13%), metadon (13%), „Kompot” (13%), sterydy anaboliczne (13%), substancje wziewne (13%), LSD (13%) oraz inne środki (13%).

Wyk.5. Jakie były to substancje?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Z powyższych wykresów można wywnioskować, że skala uzależnienia od narkotyków i substancji psychoaktywnych w Naszej Gminie jest niewielka, jednak trzeba systematycznie monitorować owe zjawisko oraz dać osobom możliwość skorzystania z Punktu Konsultacyjnego, w którym przyjmuje terapeuta ds. uzależnień.

Poniżej przedstawione zostaną badania ogólnokrajowe.

Używanie narkotyków przez młodzież szkolną w Polsce opisane zostało w raporcie pn. ”Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną Raport z badania ESPAD 2015” (Badania zrealizowano

w 729 klasach gimnazjalnych oraz w 724 klasach szkół ponadgimnazjalnych. W gimnazjach zebrano 12 764 ankiety, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 13 218 ankiet.

Przedstawiona została w nim następująca charakterystyka zjawiska:

1. Najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi wśród młodzieży są marihuana i haszysz (33,5% uczniów trzecich klas gimnazjum i 50,4% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych), na drugim miejscu znalazły się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (ponad 15% w obu grupach), w dalszej kolejności uczniowie drugich klas gimnazjum wskazują: substancje wziewne (8,9%), leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (7,8%), amfetaminę (7,7%), alkohol razem z tabletkami (7%) oraz kokainę (5,2%), natomiast uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych wymieniają: amfetaminę (10,4%), LSD lub inne halucynogeny (6,8%), alkohol razem z tabletkami (6,8%), substancje wziewne (6,5%) oraz leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (5,8%),

2. Uczniowie gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych oceniają, że najłatwiej zdobyć leki uspokajające i nasenne, dopalacze oraz marihuanę lub haszysz,

3. Zdecydowana większość uczniów dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, tylko bardzo nieliczni stwierdzają, że ich używanie nie jest związane z negatywnym następstwem; brak jakichkolwiek negatywnych skutków wynikających z używania substancji był częściej dostrzegany przez uczniów z trzecich klas szkół gimnazjalnych niż przez uczniów z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych,

4. Według uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych, najmniej ryzykownym jest eksperymentowanie z marihuaną lub haszyszem (próbują jeden raz lub palą od czasu do czasu) oraz używanie dopalaczy od czasu do czasu, z kolei, jako bardzo ryzykowne uznali regularne używanie amfetaminy i dopalaczy, natomiast uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych najczęściej nie dostrzegają ryzyka w przypadku eksperymentowania z przetworami konopi, a za obciążone dużym ryzykiem powstania szkód, podobnie jak w grupie młodszej, zostało uznane regularne używanie amfetaminy i dopalaczy oraz ekstazy,

5. Chłopcy częściej deklarują próby używania wszystkich substancji poza dwoma grupami leków – uspokajającymi i nasennymi oraz przeciwbólowymi przyjmowanymi w celu odurzenia się, eksperymentowanie z lekami uspokajającymi i nasennymi znacznie bardziej rozpowszechnione jest wśród dziewcząt

Narastającym problemem u coraz młodszych osób stają się tzw. dopalacze. W Polsce problem dopalaczy zaczął narastać w ostatnich latach. Rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. Wiedza na temat dopalaczy jest niepełna, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak i społeczno – kulturowym. Brak precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. Ogólnie określane są one, jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne o niezidentyfikowanym składzie. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne – syntetycznego. Z używaniem dopalaczy wiąże się wiele zagrożeń. Są to nowe, nieprzebadane substancje przyjmowane wedle nowych niezdiagnozowanych wzorów konsumpcji. W efekcie brak doświadczeń z tymi substancjami u użytkowników zwiększa ryzyko powikłań. W przypadku niektórych substancji można przypuszczać, że są bardziej niebezpieczne niż ich nielegalne odpowiedniki, inne mogą się okazać całkiem niegroźne. Szpitale odnotowywały liczne przypadki zatruc, w tym śmiertelnych. Zgłaszały też trudności w niesieniu pomocy osobom, które przedawkowały dopalacze ze względu na trudny do określenia obraz toksykologiczny.

Wśród młodzieży zainteresowanie dopalaczami kształtuje się następująco (Raport z badań ESPAD 2015):

- 1) do odwiedzenia sklepu z dopalaczami kiedykolwiek przyznało się 10, 2% gimnazjalistów i 11, 3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 2) do używania dopalaczy kiedykolwiek w życiu przyznało się 12, 5% gimnazjalistów i 13, 8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 3) najpowszechniejszą formą dopalaczy używaną przez uczniów trzecich klas gimnazjów i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych były mieszanki ziołowe do palenia, – co dziesiąty uczeń używał dopalaczy w ten sposób; mniejszym powodzeniem cieszyły się substancje w postaci proszku, kryształków lub tabletek.

II. CELE PROGRAMU

- ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Sobótka,

- podejmowanie działań mających na celu zapobieganie uzależnieniom poprzez redukcję dostępności do substancji narkotycznych, zwłaszcza przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym,
- wspieranie psychospołeczne osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin,
- wzmacnianie postaw społecznych związanych z ograniczeniem używania substancji psychoaktywnych,
- współpraca z podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii,
- organizowanie alternatywnych miejsc i form twórczego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, a w szczególności z grup podwyższonego ryzyka.

III. ZADANIA DO REALIZACJI

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu z Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 dostosowane są do aktualnych potrzeb lokalnych, skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy. Należą do nich:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych:

- współpraca z placówkami służby zdrowia i ośrodkami leczenia uzależnień w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych;
 - współpraca z Punktem Konsultacyjnym (współfinansowanie zatrudnienia psychologa, terapeuty),
 - współpraca z Policją, Prokuraturą, Sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- b) działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- c) dyżury specjalisty terapii uzależnień od narkotyków w Punkcie Konsultacyjnym;
- d) doposażenie Punktu Konsultacyjnego działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sobótce w podstawowe materiały biurowe, ulotki i broszurki informacyjno-edukacyjne z zakresu narkomanii;
- e) szkolenia specjalistów - organizowanie i dofinansowanie szkoleń, kursów zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii, pomocy psychologiczno – medycznej, pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej:

- prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków;
- szkolenia przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem uzależnień i przemocy domowej;
- dofinansowanie dyżurów prawnika w Punkcie Konsultacyjnym;
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki narkotykowej poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (broszur, ulotek), cykliczne zamieszczanie artykułów na łamach lokalnej gazety, zakup specjalistycznych opracowań i czasopism;
- współpraca z Komisariatem Policji, Ośrodkiem Zdrowia, w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych/ działania w zakresie edukacji i profilaktyki w szkołach zmierzające do uświadomienia skutków zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych skierowane do uczniów i ich rodziców;
- realizacja autorskich programów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom;
- zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych do realizacji programów profilaktycznych i profilaktyki środowiskowej;
- upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce antynarkotykowej tj. plakaty, ulotki, broszury;

- udział w Ogólnopolskich Kampaniach Społecznych;
- promowanie i organizowanie różnorodnych form edukacji profilaktyki w zakresie przeciwdziałania narkomanii (prelekcje, pogadanki, warsztaty, konkursy, spektakle, itp.);
- promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych;
- szkolenia przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem narkomanii;
- podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sobótce oraz Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- dofinansowanie realizacji programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- dofinansowanie realizacji programu profilaktyczno – terapeutycznego, edukacyjnego podczas zorganizowanych form wypoczynku letniego, zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami w obszarze przeciwdziałania narkomanii;
- wspieranie edukacyjno – informacyjne, materialne podmiotów zajmujących się szeroko rozumianą profilaktyką przeciwdziałania narkomanii;
- wspieranie i inicjowanie działań związanych z patrolowaniem szkół, gimnazjów, i okolic przyszkolnych oraz lokali gastronomicznych, pod kątem nielegalnej dystrybucji narkotyków.

VI. WARUNKI REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2019 DLA GMINY SOBÓTKA

1. Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobótce.

2. W realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uczestniczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Ośrodek Pomocy Społecznej przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Sobótka sprawozdanie z realizacji programu do dnia 31 marca 2020 roku.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu finansowane będą ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ujętych na dany rok w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Sobótka i wyniosą 19.000 zł,- .

Ponadto Program może być finansowany ze środków przeznaczonych w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym ze środków unijnych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.) podjęcie programu należy do zadań własnych gminy. W celu realizacji zadań wynikających z ww. ustawy opracowuje się projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii uchwała Rada Miejska.